

Reservation

2014/BUN 0069

Ärende 4- Lokalutredning, förskole- och skollokaler

Vi Socialdemokrater är bekymrade över BoU nämndens budgetunderskott de senaste åren och välkomnar en utredning och översikt av skolorna i Tyresö för att få bukt med rådande underskott.

Vi anser dock att det råder en stor otydlighet i de beslutspunkter nämndens ordförande lade fram till nämndmötet i och att de inte tydligt visar vad det är förvaltningen ges i uppdrag att arbeta vidare kring. Då första utredningen av Tyresös skolor initierades för 2 år sedan och behovet av förskole- och grundskolor är akut i vissa kommundelar, hade även en tidsplan varit önskvärt för förstudien.

Vi Socialdemokrater anser att små enheter är att föredra i lägre åldrar och delar denna uppfattning med deltagare i de workshops som Sweco genomfört under sin utredning. Vi är även tydliga med att vi anser att Sofiebergsskolan ska fortsatt vara en F-6 skola enligt tidigare politiskt fattat beslut i KF. Med anledning av detta, samt följande synpunkter på en bristande lokalutredning, yrkade vi på tre nya beslutspunkter än de nämndens ordförande föreslog, vilka skulle givit en vidare syn på nuläget och en djupare analys med kostnadsberäkningar. Förslagen röstades dock ner av alliansen.

Socialdemokraternas yrkande till beslutsförslag;

1. Förvaltningen får i uppdrag att påbörja en förstudie och projektering av grundskola och förskola i kommundelen Trollbäcken, som ger underlag för investeringar i kommunplanen 2016. Förstudien ska vara utformad med förutsättningen att Sofiebergsskolan förblir en F-6 skola enligt tidigare politiskt fattat beslut samt ta hänsyn till Trollbäckens hela behov av förskoleplatser, ej enbart 62% (vilket SWECO diskuterar). Vidare ska förundersökningen, utöver SWECOs underlag svara, och ge exempel på alternativa utbyggnationer av Fornuddens skola med kostnadsberäkningar och jämförelser med exploateringstudiens förslag och dess kostnader.
2. Förvaltningen får i uppdrag att arbeta vidare med lokalförsörjningen och innan ytterligare åtgärder och beslut tas ska en djupare och tydligare konsekvensanalys presenteras utifrån förstudiens förslag avseende följande område;
 - a. Valfriheten för Tyresös barn och unga med närhetsprincipen som utgångspunkt
 - b. Mindre klasser/grupper för Tyresös barn
 - c. Barnkonsekvensanalys
 - d. Miljö och trygghet
 - e. Kostnadsberäkningar och jämförelser mellan befintliga och nya förslag
 - f. Tillse att grupprum och lokaler återfinns på varje enhet vilka möjliggör inkludering

As -
2

3. Förvaltningen får i uppdrag att föra en medborgardialog angående lokalförsörjning inom förskola och skola.

Viktigt att nämna är dock att vi Socialdemokrater har stor tilltro till BoU förvaltningens förmåga att ta fram goda underlag, så även i detta fallet.

Kommentarer till SWECOs utredning om grundskole- och förskolelokaler

Bristande rapport

Det är en summarisk och tämligen ofullständig rapport som presenterats från SWECO. Uppgifter som anges ha värderats men som saknas i rapporten är värdering av lokalernas tekniska status och underhållsbehov. Uppgifter om och bedömning av lokalernas ändamålsenlighet och pedagogiska utformning är ytterst bristfällig och bör vara en av de högst vägledande principer när skolor planeras.

Uppgifterna i rapporten beträffande befolkningsutvecklingen avseende unga 6 – 15 år stämmer inte överens med prognosen i kommunplan 2015-2018. För prognoserna rörande förskolorna har utredarna använt en annan åldersindelning än den som används i kommunens och nämndens planer, vilket gör det onödigt krångligt att jämföra uppgifter i rapporten med motsvarande uppgifter i nämndplaner och andra handlingar. Dessutom kan befolkningsprognosens tillförlitlighet ifrågasättas och bör således inte utgöra ensam faktor för beslut.

Rapporten saknar en stadsplanering för området Trollbäcken som visar på utvecklingen för området med tillhörande trafiksituation kring Fornuddsparken. Underlaget saknar även kostnadsberäkningar, en barnkonsekvensanalys samt en vidare analys kring hur förslaget med färre och större enheter slår mot den faktiska valfriheten för Tyresös barn och unga. I vårt yrkande på nya beslutspunkter, har vi tydliggjort för övriga övergripande områden där analys saknas vilket vi anser förvaltningen bör ta fram innan ytterligare beslut tas.

Rapporten tar också avstamp utifrån en ögonblicksbild gällande antal som väljer enskild grundskola, den tar inte hänsyn till trender och man har heller ej gjort en benchmark i frågan mot andra kommuner.

Rapporten skapar osäkerhet

Viktigt är även att underlaget går emot alliansens löfte om att Sofiebergsskolans mellanstadium inte ska läggas ner. I utredningen görs tydligt att man vill hänvisa de barn i västra Tyresö – alltså Trollbäcken – som inte kommer att få plats i förskolor där, till centrala Tyresö och uppger att "om antalet barn av okänd anledning skulle öka" kan Sofieberg vara en möjlighet för ombyggnad till förskola. I rapporten anges att: "Det skulle för skolans del i så fall innebära viss omflyttning av elever till andra skolor i kommunen". När en rapport presenteras skapas det en stor osäkerhet och en risk att många föräldrar och barn väljer en annan skola än Sofieberg redan från förskoleklass eftersom de inte kan veta vart de kan få plats efter årskurs 3, och att resultatet blir att Sofieberg får för få elever och måste läggas ner. Det är ett scenario som skulle kunna passa den borgerliga majoriteten som då kan säga att det är föräldrarnas och elevernas valfrihet som förorsakat detta och att den borgerliga alliansen inte har något ansvar för deras val.

I SWECOs powerpoint-presentation av "Skollokaltutredning Tyresö kommun" anges inledningsvis att skolor och förskolor i enskild regi inte ingår i uppdraget. Utredarna utgår i sin bedömning av lokalbehov för förskolan från den andel av förskolebarnen i Tyresö som idag går i kommunala

förskolor. Det är en otillräcklig beräkningsmodell. Kommunen har ett ansvar för att alla som önskar det ska få en plats i förskola.

Mindre klasser och inkludering

Tyresö arbetar med inkludering i skolan, vilket är en bra vision. Dock kräver visionen resurser i form av flexibla lokaler. Utredningens syfte är att lokaloptimera, varför vi Socialdemokrater ställer oss frågande till om inkludering tagits med i beaktningen av skolor som ska läggas ned/byggas om? I många av förslagen kring skolornas angivna basrum överensstämmer det inte med antal klasser/paralleller och tanken om grupprum. Integrering och anpassning för barn med funktionsnedsättning och för barn i behov av särskilt stöd bedömdes som en viktig utgångspunkt. Det kan knappast sägas framgå tydligt i rapporten.

Det framgår inte av utredningen varför minst två paralleller är nödvändigt för att säkerställa att skolororganisationen storleksmässigt svarar upp mot behoven. Av rapporten borde framgå vilka skolor som behöver fler grupprum och lärarrum. Som exempel på skolor som ska frigöra basrum kan nämnas Hanviken. Hanviken ska enligt rapporten "frigöra" 4 basrum av 18. Det innebär att de beräknade 400 eleverna ska trängas ihop 28-29 elever i varje basrum. Det är tydligt att SWECOs rapport inte möjliggör mindre klasser i Tyresö. Den borgerliga majoriteten och nämndens ordförande kan inte smita från ansvaret att utredningen inte genomförts med dessa löften som en viktig utgångspunkt.

Utredarna anger att en gemensam analys gjorts av maxkapaciteten i Tyresös skolor. Dessvärre har inte denna analys, med uppgifter för varje enhet, infogats i rapporten, vilket är en påtaglig brist

Rapportförfarande och presentation

De förslag som konsulterna presenterat borde ha dryftats redan under 2014. Det har dock inte varit möjligt p.g.a. den borgerliga majoritetens ovilja eller oförmåga att "komma till skott". Det måste ha varit uppenbart för beställaren av utredningen och därmed också för utredarna att uppdraget var brådskande.

Redan i början av 2013 hade nämnden beslutat om en utredning av lokalförsörjningen och på grundval av denna presenterade nämndens ordförande ett förslag om förändring av Sofieberg från F – 6 skola till tvåparallellig F- 3 skola. (Efter den "folkstorm" som utbröt efter offentliggörande av förslaget fann den borgerliga majoriteten för gott att dra tillbaka det.) I underlaget för det tillbakadragna beslutet redovisades att i Tyresös centrumområde finns ett överskott av platser i grundskolan, ett överskott som blir ännu större i och med Engelska skolans etablering. Det hade således varit angeläget att frågan om lokalförsörjning hade aktualiserats redan i samband med fastställande av nämndplan för 2015.

Den högst summariska rapport som presenterats tyder på att beställningen gjordes i hög grad för att fördröja processen rörande lokalförsörjningen för Tyresös skolor och leda bort tyresöbornas uppmärksamhet från den borgerliga majoritetens skolpolitik i allmänhet och hanteringen av Sofiebergsskolan och Engelska skolans etablering i synnerhet, samt för att se till att en för den borgerliga majoriteten besvärlig fråga inte skulle ställa till problem i valrörelsen och resultera i "folkstorm" inte bara rörande Sofieberg utan även i fråga om Fårdala, Dalskolan och Njupkärr.

Konsulterna borde, med ovan sagt, fått i uppdrag att arbeta skyndsamt så att deras resultat kunde utgöra underlag i detta arbete.

Vid vidare intresse om kommentarer och synpunkter kring rapporten finns här en djupare genomgång av rapporten i sin helhet;

Sid 2. Inledning

Utredarna konstaterar i inledningsstycket, med hänvisning till "valfriheten", att det "behövs en viss överkapacitet på platser". Tyvärr förs inga resonemang om hur stor denna överkapacitet bör vara för att det ska vara möjligt att komma i närheten av valfrihet. Inte heller framkommer det i rapporttexten i övrigt att utredarna räknat med något överskott av skol- eller förskoleplatser.

Det anges att överskott i grundskolan om ca 600 till 800 elevplatser vilket anses vara större än vad som krävs för att valfrihet ska kunna garanteras. Hur detta överskott räknats fram och om det gäller 2014 eller 2023 framgår inte. Vid närmare studium av tabellerna längre fram i rapporten framgår emellertid att det angivna överskottet inte kan gälla om man räknar med 22 elever i varje klass istället för det som är utredningens riktmärke 25 elever. Utredningens användbarhet är således begränsad om ambitionen med mindre klasser ska ses som allvarligt menad.

Utredarna skriver att "En stor andel av föräldrarna väljer dessutom enskilda alternativ för sina barn i förskoleålder." Det framgår ingenstans i rapporten att det främsta kriteriet för valet av förskola är närhet, oavsett förskoleform. Dessutom finns i de flesta områden inget överskott av förskoleplatser, vilket gör friheten att välja mellan olika huvudmän tämligen illusorisk.

Sid 2. Uppdraget

Det anges att utredningen enligt uppdraget ska behandla nio frågeområden. Som angetts inledningsvis saknas helt, eller ges högst schematiskt, analyser och bedömningar på flera av dessa områden. Det gäller lokalbehov kopplat till pedagogisk vision, byggnadernas tekniska status och underhållsbehov, byggnadernas/lokalernas ändamålsenlighet, tillgänglighet för barn/elever med olika funktionshinder, lokalytor och verksamhetens disposition av lokalerna. I anbudet, sid 3, angavs dessutom att för varje enhet skulle göras en kortfattad beskrivning som redovisar uppgifter på 15 olika områden. Några sådana redovisningar finns inte i rapporten och inte heller är det lätt att finna hänvisningar till dem i texten.

Sid 3. Avgränsningar

Här nämns den helt huvudlösa avgränsningen att förskolor i enskild regi inte ingår i uppdraget. Någon sådan avgränsning framgår inte i SWECOs anbud utan måste vara ett direktiv från kommunen.

Sid 3-4. Metod och genomförande

Det anges att "Ett centralt inslag i den metod som Sweco tillämpat är att få delaktighet från berörda parter." Tydligt anser nämndens ordförande och den borgerliga gruppen att den politiskt tillsatta nämnden inte är berörd part.

Det framgår att styrgruppen haft sju möten, varav fem före mitten av juni, samt att fyra workshops genomförts, varav alla före september månads utgång och tre fram till månadsskiftet maj/juni. Det har uppenbarligen funnits alla möjligheter att ge nämnden information om utredningens arbete och preliminära förslag vilket varit värdefullt för arbetet med nämndplan 2015.

Dokumentation från styrgruppens möten och från genomförda workshops, liksom annan relevant information, bör snarast översändas till nämndens ledamöter.

Sid 6. Vägledande principer

En uppräknig i nio punkter av vägledande principer görs. Vid genomgång av rapporten framgår inte hur dessa principer legat till grund för utredningsarbetet:

- Som beträffande den första punkten att utredningen ska utgå från visionen om en skola för var och en.
- Den andra punkten, om anpassning av lokalerna beträffande antalet platser, är inte helt invändningsfri eftersom det hänvisas till en överkapacitet av lokaler med 600 till 800 platser. Dessa siffror kommer man inte i närheten av vid klasstorlek på 22 elever istället för 25.
- Den därpå följande punkten anger att lokaler ska bevaras och utvecklas där det bedöms möjligt. Några resonemang om detta förs inte i utredningen. Det som kommer närmast är väl "utdömningen" av Dalskolan och konstaterandet att vissa skolor utgörs av flera fristående byggnader. Antagligen underförstått att dessa skolor inte kan bevaras och utvecklas.
- De två följande punkterna anger att utgångspunkten för förslagen ska vara en organisation med grundskolor F-6 och 7-9 och att minst två parallella klasser per årskurs ska finnas i skolan, gärna tre paralleller bland yngre elever. Om dessa två punkter ska följas, innebär det att Sofieberg läggs ner vilket utredningen inte föreslår. Däremot föreslås att Sofieberg ska vara en skola F-3, exakt så som förslaget som den borgerliga majoriteten lade fram i december 2013.
- Den åttonde punkten som säger att närhetsprincip är viktigare än områdesindelning vid placering verkar inte helt stämma med förslaget att lägga ner Njupkärr.

Några principer om mindre klasser och mindre grupper har tyvärr inte angetts vilket är förvånande med tanke på den borgerliga majoritetens uttalanden och vallöften.

Sid 7. Resultat från genomförda Workshops-tillfällen

Dokumentation från genomförda workshops borde ha tillställts nämndens ledamöter med uppgifter om innehåll, deltagare och noteringar från diskussionerna. Det gäller särskilt tredje workshopen med preliminärt förslag och fjärde där tydligen oenighet rådde beträffande principen om skolor F-6 och 7-9. Beträffande förskolor anger utredarna att det mer handlar om att säkerställa att det finns tillräckligt med platser än att göra större förändringar. Återigen är det löftena om mindre grupper i förskolan som tycks få vika.

Sid 7. Resultat som underlag för genomförande av lokalöversynen

I rapporten anges särskilt att det framförts från workshops att önskat riktmärke för antal elever per skola är 400 till 500 och att närhet är viktigt, framförallt i lägre åldrar. Dock föreslår utredningen större enheter och att maxantalet är 1000. Av tio skolor är det tre som föreslås dimensioneras för elevantal mellan 400 och 500, resterande är större enheter.

Sid 10. Konkurrens från enskilda anordnare

Utredningen redovisar andelen förskolebarn respektive grundskoleelever i enskilt driven verksamhet. Beträffande förskolan visar det att utredningen endast befattar sig med 62 % av beräknat behov. Ifråga om grundskolan tycks utredningen utgå ifrån att den andel som väljer enskilt driven skola kommer att bestå. Det intrycket förstärks av resonemanget om att andelen stiger med barnens ålder. Då bortser utredningen ifrån att Engelska skolan enligt sin ansökan avser bedriva grundskola med förskoleklass upp till klass 9 men att man i starten väntar med de lägre klasserna. Det finns alltså skäl

att för de kommande åren räkna med att också ett antal elever i de yngre åldrarna kommer att söka till Engelska skolan. Utredarna framhåller att det framtagna förslaget ger stor flexibilitet i lokalanvändningen om andelen som väljer friskolor förändras. Det är dock inte helt enkelt att utröna på vad sätt denna ambition präglar förslaget.

Sid 15. Skolkök, idrottssalar och specialsalar

Utredarna framhåller att det är viktigt att inte överdimensionera med specialsalar och anger att om det behövs kan en skola samutnyttja sådana salar med näraliggande skola. Det förutsätter att det finns en näraliggande skola på inte alltför stort avstånd. Vi Socialdemokrater tycker det är viktig att matsal är dimensionerad för skolans elever för att främja en hälsosam livsstil för barnen, likaså gäller idrottssalar och andra specialsalar.

Sid 15. Kommunikationer

Rapporten ger intryck av att utredarna anser att eleverna ska transporteras till skolan med bil eller möjligen med buss. Det är svårt att se vad konstaterandet om att "den områdesindelning som råder idag är svår att bryta upp" har för relevans för utredningen. Det är angeläget att skolor och förskolor planeras så att elever har kortast möjliga väg mellan hemmet och skolan eller förskolan, dels utifrån ett barnperspektiv om närhet och trygghet men även utifrån ett miljöperspektiv.

Det kan ifrågasättas om de tre skolområdena innebär en tillräcklig avgränsning. Det är inte självklart att "rationaliseringsvinsterna" med färre och större skolor uppväger de nackdelar som följer därmed, som t.ex. att fler får längre avstånd mellan hem och skola.

Sid 17. Förskola

Frånsett den tidigare påtalade bristen att förskolor i enskild regi inte ingår i utredningen, saknas vissa väsentliga uppgifter. I den tabell som redovisas ingår för varje förskola uppgifter om area, byggår, "kapacitet" vid 10 respektive 12 kvm per barn och antal barn. Det saknas uppgifter om hur många avdelningar/grupper som finns på varje förskola och hur många barnen är i varje avdelning/grupp. Också detta är nödvändiga uppgifter vid bedömning av lokalbehov och för beslut om hur de växande behoven ska tillgodoses. Det är en dålig politik att inte se till att den beställda utredningen ger ett fullödigt och användbart underlag för nödvändiga beslut.

Vid nämndmötet 21 januari 2015 uttryckte sig BoU förvaltningschef att en djupare analys skulle göras kring flera av de punkter vi belyst, det är dock sorgligt att den politiska majoriteten inte ser fördelen i tydliga beslutsunderlag och direktiv.

För den socialdemokratiska gruppen i Barn- och utbildningsnämnden

Jannice Rockstroh

